

099 [Intuition and Instinct][1]

Vooraf

De tekst *[Intuition and Instinct][1]* is geschreven op de achter- en voorzijde van een brief die de Amerikaanse Gudrun Harison¹ aan Mondriaan heeft gestuurd.

Bron

In het Holtzman Deposit bevindt zich een door Mondriaan ontvangen brief van Gudrun Hanson, gedateerd 16 april 1943. De schilder heeft deze brief aan de voor- en achterzijde gebruikt voor het maken van aantekeningen. Harry Holtzman² heeft dit manuscript gedocumenteerd als manuscript '23'. De voorzijde hebben wij gecodeerd als '23[1]', de achterzijde als '23[2]'.

De tekst op manuscript '23[2][b]' is met potlood geschreven op briefpapier³ en lijkt snel te zijn genoteerd.

De inhoud van de brief heeft niets van doen met de aantekeningen; het briefpapier is gebruikt als notitiepapier voor geheel andere zaken.

We beschouwen deze bron als authentiek, geautoriseerd en onvoltooid.

Basistekst en leestekst

De tekst van manuscript '23' is de basis voor de leestekst. In de leestekst zijn de ongebruikelijke afkortingen opgelost.

Titel

Mondriaan heeft manuscript '23' geen titel gegeven. De kernwoorden in de tekst zijn 'intuition' en 'instinct'. De gepresenteerde tekst krijgt de fictieve titel: *[Intuition and Instinct][1]*. Om onderscheid te maken tussen de twee teksten *[Intuition and Instinct]* krijgen de teksten een '[1]' en een '[2]' achter de titel⁴.

Datering en ondertekening

Manuscript '23' is niet gedateerd en niet ondertekend. *[Intuition and Instinct][1]* is geschreven op een gedateerde brief: 16 april 1943⁵. Vermoedelijk heeft Mondriaan de aantekeningen in de tweede helft van april gemaakt. De datering van de tekst is: tweede helft april 1943⁶.

De tekst is niet ondertekend. Boven de tekst van de brief staat: 'Dear Mr. Mondrian'.

Ontstaan en publicatie

In de brieven van Mondriaan is niets achterhaald over het ontstaan van manuscript '23'.

Een gedeelte van de tekst komt overeen met een tekstgedeelte in 101 *A New Realism* dat ook in april 1943 is ontstaan⁷. Vier zinnen in *A New Realism* zijn bijna identiek aan vier zinnen in *[Intuition and Instinct][1]*. Het is mogelijk dat de aantekeningen van manuscript '23' een voorbereiding waren voor de tekst *A New Realism*.

Manuscript '23' is voor het eerst in 1986 gepubliceerd⁸.

Sleutelwoorden

Met een aantal kenschetsende woorden (in alfabetische volgorde) geven we aan wat er in *[Intuition and Instinct][1]* besproken wordt. Van de zogenoemde specifieke en soms minder specifieke Mondriaanwoorden wordt een verklarende omschrijving gegeven in het 'Sleutelwoordenregister'⁹. De in dit register verduidelijkte sleutelwoorden zijn hieronder cursief weergegeven.

Sleutelwoorden: *expansion, instinct, intuition, limitation, self-concentration, self-denying, self-destruction, self-edification.*

¹ Niet achterhaald is wie Gudrun Harison - met één 'r'(!) - is.

² Harry Holtzman (1912-1987), Amerikaans kunstenaar, Mondriaans erfgenaam.

³ Afmeting: 27,9 x 30,3 cm (11 x 8 inch).

⁴ 099 *[Intuition and Instinct][1]* en 100 *[Intuition and Instinct][2]*.

⁵ Digital Appendix: Supplements 099 Letter from Gudrun Harison.

⁶ Mondriaan woont op dat moment in New York, 353 East 56th Street.

⁷ Zie Toelichting van tekst 101.

⁸ H. Holtzman and M.S. James (eds.). *The New Art - The New Life. The Collected Writings of Piet Mondrian*. Boston, 1986: 382.

⁹ Digital Appendix: Documentation - Mondrian Vocabulary Explained.

Schilderijen ontstaan tijdens schrijfperiode

De tekst is geschreven op een ingekomen brief met de datum: ‘16 april 1943’. Waarschijnlijk heeft Mondriaan enige tijd na het ontvangen van de brief aantekeningen gemaakt. Volgens de Catalogue Raisonné heeft Mondriaan in 1943 vier schilderijen vervaardigd: B320/275-B323¹⁰. Hij zal tijdens het schrijven aan *[Intuition and Instinct][1]* met één of meer van deze schilderijen bezig zijn geweest.

¹⁰ CRII: 416-419.